

Opgørelse for 2010

I. Indledning

Dette er den fjerde offentlige opgørelse fra Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS) over dennes rådgivning om forslag til lovgivning og dertil knyttede dokumenter. På grund af offentliggørelsen af Kommissionens arbejdsprogram for 2010 og handlingsplanen om gennemførelsen af Stockholmprogrammet i hhv. marts og april offentliggøres EDPS' opgørelse senere end normalt, nemlig i juni i stedet for december. Opgørelsen findes på EDPS' websted, www.edps.europa.eu.

Denne opgørelse indgår i EDPS' årlige arbejdscyklus. EDPS rapporterer om sine aktiviteter retrospektivt en gang om året i årsberetningen. Derudover offentliggør EDPS en opgørelse over sine intentioner på høringsområdet for det følgende år.

Baggrunden for denne opgørelse kan ses i politikdokumentet af 18. marts 2005 om EDPS som rådgiver for fællesskabsinstitutionerne i forbindelse med forslag til lovgivning og dertil knyttede dokumenter.¹ I dette dokument redegjorde EDPS for sin politik med hensyn til høring om forslag til lovgivning, hvilket er en af hans vigtigste opgaver, jf. artikel 28, stk. 2, og artikel 41 i forordning (EF) nr. 45/2001. EDPS' arbejdsmetode er beskrevet i kapitel 5 i politikdokumentet. En vigtig del af denne arbejdsmetode er den udvælgelse og planlægning (herunder regelmæssig revision af denne udvælgelse og planlægning), som er nødvendig for at være en effektiv rådgiver.

De vigtigste kilder til opgørelsen er som sædvanlig Kommissionens lovgivnings- og arbejdsprogram for 2010 samt flere dertil knyttede planlægningsdokumenter fra Kommissionen, men også førnævnte handlingsplan om gennemførelsen af Stockholmprogrammet. Opgørelsen er udarbejdet af EDPS' medarbejdere. I forbindelse med udarbejdelsen har flere interessenter i Kommissionen fået mulighed for at bidrage. Disse bidrag værdsættes i høj grad.

Opgørelsen består af to dokumenter:

- Denne indledende del, der omfatter en kort analyse af konteksten, samt EDPS' prioriteringer for 2010.
- Et bilag med de relevante forslag fra Kommissionen og andre dokumenter, der er blevet vedtaget for nylig, eller som er planlagt, og som kræver EDPS' opmærksomhed.

¹ Kan findes på EDPS' websted under 'The EDPS' >> 'Publications' >> 'Papers'.

Bilaget blev første gang offentliggjort i december 2006 og er derefter blevet ajourført tre gange årligt.

Så snart EDPS har afgivet udtalelse om et dokument (eller på anden måde har ytret sig offentligt), fjernes dokumentet normalt fra bilaget, men det skal understreges, at EDPS' inddragelse i lovgivningsprocessen ikke ophører med offentliggørelsen af hans udtalelse. I særlige tilfælde kan emnet optræde igen i bilaget, hvis EDPS afgiver endnu en udtalelse. EDPS' udtalelser kan ses på EDPS' websted².

II. Kort analyse af konteksten

Retssituationen i EU har i høj grad ændret sig sammenlignet med det foregående år. Den 1. december 2009 trådte Lissabontraktaten i kraft, og derved blev politikområdet om politimæssigt og retsligt samarbejde overført til den tidligere fællesskabssøjle. Således har både Europa-Parlamentet og EU-Domstolen fremover kompetence på dette område (i nogle tilfælde betinget af en overgangsperiode).

Disse nye retlige rammer efter Lissabon har også konsekvenser for EDPS' aktiviteter. I EDPS' funktion som rådgiver vedrørende EU-lovgivning bekræftes den nuværende praksis, hvor EDPS rådgiver lovgiveren om lovgivningsmæssige aktiviteter med relevans for databeskyttelse på alle EU-politikområder. EDPS' kompetence i funktionen som rådgiver er dog mindre åbenlys. For at forebygge eventuelle huller i lovgivningen om beskyttelse af personoplysninger bør EDPS' kompetenceområde afklares hurtigst muligt i 2010.

a. Mod nye retlige rammer for databeskyttelse

Retten til databeskyttelse er blevet fremhævet og styrket med Lissabontraktaten. Denne ret er fastlagt i artikel 8 i EU's charter om grundlæggende rettigheder, der nu har samme retlige værdi som traktaterne. Denne ret er desuden fastlagt i TEUF, artikel 16, som nu er det eneste retsgrundlag for vedtagelsen af lovgivning om databeskyttelse. Dette nye retsgrundlag har for alvor sat gang i diskussionen om revisionen af EU's bestemmelser om databeskyttelse. I anden halvdel af 2009 blev der gennemført en offentlig høring om forbedring af bestemmelserne om databeskyttelse, og der forventes fremsat et forslag om nye retlige rammer før udgangen af 2010. Der er foreslået mange forbedringer af de nugældende rammer, såsom indførelsen af en pligt til at anmelde sikkerhedsbrud, øget myndiggørelse af den registrerede samt indførelse af principper som "ansvarlighed" og "indbygget databeskyttelse" ("privacy-by-design"). EU-Domstolen sendte endvidere med sin dom af 9. marts 2010 et kraftigt signal om de nationale databeskyttelsesmyndigheders uafhængighed. EDPS tilslutter sig tanken om, at man styrker de nugældende bestemmelser om databeskyttelse, og at man i den nye lovtæst inddrager politisamarbejde og retligt samarbejde (som for indværende er omfattet af den særskilte rammeafgørelse 2008/977/JHA). De nye retlige rammer for databeskyttelse står højt på EDPS' dagsorden for 2010.

b. Videreudvikling af området for frihed, sikkerhed og retfærdighed

² Under 'Consultation' >> 'Opinions'.

I december 2009 blev Stockholmprogrammet vedtaget. Programmet er efterfølgeren til Haagprogrammet og fastlægger prioriteringerne for de kommende fem års udvikling af det europæiske område for frihed, sikkerhed og retfærdighed. I Stockholmprogrammet understreges nødvendigheden af at beskytte personoplysninger i et globalt samfund, kendetegnet ved hurtig teknologisk forandring og grænseløs informationsudveksling. I programmet understreges det også, at dataudveksling er nødvendig af hensyn til Europas sikkerhed, og det danner baggrund for udviklingen af en fælles strategi for den indre sikkerhed. Til oktober 2010 offentliggør Kommissionen en meddelelse om dette spørgsmål. I udviklingen af området for frihed, sikkerhed og retfærdighed skal den europæiske lovgiver hele tiden sikre den rette balance mellem sikkerhed og borgernes frie bevægelighed på den ene side og beskyttelse af deres ret til privatlivets fred og personoplysninger på den anden. EDPS vil naturligvis følge alle Stockholmprogrammets foranstaltninger om dette spørgsmål med stor opmærksomhed. EDPS ønsker især at nævne indførelsen af et system for ind- og udrejse og programmet for registrerede rejsende, det planlagte direktiv om anvendelse af passagerlister (PNR-oplysninger) med henblik på håndhævelse af lovgivningen, muligheden for et EU-ESTA og anvendelsen af kropsscannere i lufthavne. Nogle af disse initiativer forventes igangsat i begyndelsen af 2011, men indgår alligevel i EDPS' opgørelse for 2010, da drøftelsen af disse initiativer vil blive iværksat i år, og fordi de får stor indvirkning på databeskyttelsen. EDPS vil endvidere analysere meddelelsen om politik og instrumenter til en styrkelse af net- og informationssikkerhed, som forventes offentliggjort i juni 2010. EDPS vil også nøje følge den annoncerede revision af direktivet om lagring af data og undersøge, om der er behov for at se på nødvendigheden af et sådant direktiv samt en sådan foranstaltnings proportionalitet.

c. Internationalt samarbejde og dataoverførsel

Både i Kommissionens arbejdsprogram og i handlingsplanen om gennemførelsen af Stockholmprogrammet understreges videreudviklingen af en ekstern dagsorden for EU. På området for frihed, sikkerhed og retfærdighed er der en tæt forbindelse mellem de interne og eksterne politikker. Internationalt samarbejde om sikkerhed og håndhævelse af lovgivningen er stadig et af de vigtigste emner på den globale dagsorden. EU og USA vil drøfte en generel aftale om indsamling og udveksling af data med henblik på håndhævelse af lovgivningen og en mere detaljeret aftale om udveksling af finansdata. EDPS vil, hvor det er muligt, følge disse forhandlinger nøje. I denne sammenhæng er Europa-Parlamentets nye kompetence inden for EU's eksterne forbindelser efter Lissabontraktatens ikrafttræden af stor vigtighed. EDPS vil også følge og kommentere andre internationale aftaler af relevans for databeskyttelse, der er i støbeskeen, såsom ACTA og flere aftaler om udveksling af PNR.

d. Teknologisk udvikling: den digitale dagsorden for Europa

I marts 2010 offentliggjorde Kommissionen initiativet "Europe 2020 – a strategy for smart, sustainable and inclusive growth". Dette initiativ er reaktionen på de sidste års finansielle og økonomiske krise og fastsætter mål for yderligere vækst i europæisk økonomi. Et af de strategiske initiativer i meddelelsen om Europa 2020

er den digitale dagsorden for Europa, som yderligere beskrives i Kommissionens arbejdsprogram for 2010. Den digitale dagsorden fastlægger som prioritering bl.a. fremskyndelse af indførelsen af højhastighedsinternet og udnyttelse af mulighederne i digital teknologi for husholdninger og virksomheder. Mange af disse initiativer i relation til den digitale dagsorden er af relevans for databeskyttelsesområdet. Det gælder f.eks. rammerne for elektronisk identitet (eID) og autentificering samt rammer for interoperabilitet for tværeuropæiske e-forvaltningstjenester. I relation til den digitale dagsorden vil EDPS også se på meddelelsen om privatlivets fred i og tilliden til det allestedsnærværende informationssamfund. Desuden vil EDPS følge forslagene til indførelse af ny teknologi på områder som vejtransport (e-mobilitetspakken) og energi (brug af intelligente net).

III. Prioriteringer for EDPS for 2010

Der sker ingen ændringer i EDPS' politik som rådgiver vedrørende EU-lovgivning og dertil knyttede dokumenter. Konsekvens i arbejdsindsatsen er afgørende, og EDPS bestræber sig på at finde den rette balance mellem databeskyttelse og andre (offentlige) interesser. Som i de foregående år har EDPS til hensigt at afgive udtalelser om alle forslag til lovgivning, som vil få betydelige konsekvenser for databeskyttelse. De vigtigste emner for EDPS' udtalelser er følgende:

- a. Mod nye retlige rammer for databeskyttelse
 - Revision af EU's rammer for databeskyttelse
 - Yderligere definition af begreberne "registeransvarlig" og "registerfører" og afklaring af begrebet "ansvarlighed" samt spørgsmålet om gældende lov og jurisdiktion (også med nationale databeskyttelsesmyndigheder i artikel 29-arbejdsgruppen)
- b. Videreudvikling af området for frihed, sikkerhed og retfærdighed
 - Fælles strategi for den indre sikkerhed
 - Brug af kropsscannere i lufthavne
 - EU-PNR
 - Meddelelse om politik for og instrumenter til en styrkelse af net- og informationssikkerhed
 - Ændring af FRONTEX-forordningen
 - Evaluerings af direktivet om lagring af data
 - Grænseforvaltning og system for ind- og udrejse
 - Program for registrerede rejsende (RTP)
 - EU-ESTA
 - Aktiviteter i relation til eJustice og det fælles retlige område
- c. Internationalt samarbejde og dataoverførsel
 - Aftale mellem EU og USA om udveksling af personoplysninger af hensyn til håndhævelse af lovgivningen
 - Aftale mellem EU og USA om overførsel af finansielle betalingsdata til bekæmpelse af terrorisme
 - PNR-aftaler med USA, Canada og Australien
 - Handelsaftale om bekæmpelse af forfalskning
- d. Teknologisk udvikling: Den digitale dagsorden

- Direktiv om e-signatur
- Rammer for interoperabilitet for tværeuropæiske e-forvaltningstjenester
- E-mobilitetspakke
- Lovrammer for intelligente net
- Meddelelse om privatlivets fred i og tilliden til det allestedsnærværende informationssamfund.

Bruxelles, juni 2010